

Quaestio pathologica : pro primâ Apollinari laureâ consequendâ. Sub hac verborum serie. An mania a sanguinis rarescentia / Praeside D. D. Antonio Magnol ... ; Quam deo favente & auspice deiparâ, propugnabit in augustissimo Monspeliensis Apollinis Fano, Die mensis Februarii anni 1713. ab horâ octavâ ad meridianam, Antonius Josephus Emery.

Contributors

Magnol, Antoine, 1676-1759.

Emery, Antoine Joseph, active 1713.

Ecole de médecine de Montpellier.

Publication/Creation

Monspelii : Apud Honoratum Pech, Regis, Universitatis, Cleri & Urbis typographum, 1713.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fgqgt6zc>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

QUÆSTIO PATHOLOGICA

Pro primâ Apollinari laureâ consequendâ

SUB HAC VERBORUM SERIE

AN MANIA A SANGUINIS RARESCENTIA

PRÆSIDE

D. D. ANTONIO MAGNOL

Professore Regio dignissimo.

Quam Deo favente & auspice Deiparâ, propugnabit in
Augustissimo Monspeliensis Apollinis fano, Die mensis
Februarii anno 1713. ab horâ octavâ ad meridianam,
ANTONIUS JOSEPHUS EMERY Bellocarenfis,
Artium Liberalium Magister, & jam dudum Medicinæ
Studiosus.



MONSPELII;

Apud HONORATUM PECH, Regis, Universitatis, Cleri
& Urbis Typographum 1713.

PATRI SUO COLENDISSIMO
D. D. ANTONIO EMERY
DOCTORI MEDICO

**In æternum amoris, gratitudinis, & obsequii
monumentum,**

D. D. C.
ANTONIUS JOSEPHUS EMERY Bellocarenfis.



QUÆSTIO PATHOLOGICA AN MANIA A SANGUINIS RARESCENTIA:

MANIA affectum miserrimum deffinire consueverunt medici delirium circa plura sine febre ; quibus verbis per quid aliis conveniat , & per quid ab aliis differat designatur. Nam per delirium cum phrenitide simul & melancholiâ convenit , per delirium circa plura discrepat à melancholiâ , & per febris absentiam à phrenitide dicitur esse diversa.

Sed priusquam causam hujusce affectus conemur eruere , non nobis videtur alienum , si delirij , & febris quorum hujus absentia , illius verò præsentia , ut signa mania pathognomonica allegantur , naturam indagabimus : utpotè quod si nobis innotuerint , facilius ad illius quod consectamur , affectionem sternatur iter. Ergò delirium dicemus hunc errorem in judicio in quem inter vigilandum circa objectum nulli nonnotum delirans incidit ; & febris nomine nihil aliud intelligemus quàm eam præternaturalem corporis nostri dispositionem quæ vitiosam & constantem pulsus frequentiam secum semper adjunctam habet.

Quibus sic præmissis ad ipsius mania causam inquirendam Jam nos accingamus , & quoniam ea debet esse quæ duobus supra memoratis signis pathognomonicis satisfaciât , nihil reliquum faciemus diligentia , ut si minus scopum attingamus , desideria saltem non possimus insimulari , ut igitur promissis stemus , res paulò altius videtur esse repetenda , ut eam vel in ipso fonte , in quo nihil non hauritur melius , rem ipsam hauriamus.

Sanguis in statu naturali numquam fermentescere debet , nec potest. Non potest : quia salia ratione quorum fermentatio fervet , non amplius hæterogenea in perfectè salsa abierunt , quando chylus migravit in sanguinem , quin imò idèd chylus naturalis conversus est in naturalem sanguinem , quia propter luctam quam iniere cum alkalibus acida in salsa degenerarunt :

sed insuper fermentare non debet, quia ut dicetur inferius omnis fermentatio in sanguine à statu naturali recessum indicat, & fit ipsa morborum causa.

Verum plures sunt in ipsa fermentatione gradus qui à sese invicem diversi diversos morbos inferunt, de quibus omnibus sermonem facere quia videtur ab instituto nostro alienum ijs supersedendum judicamus de ijs tantum acturi quorum notitia quod quærimus explanabit.

Tres mihi videntur distinguendi gradus remissus unus, mediocris alius, & validus alter, de primo, & de postremo filebimus quod eos semper febris comitetur, cuius absentia maniam pathognomonicè demonstrat. Ergò de mediocri instituendus sermo, cum ille solus febrili motu non agitur, namquè si sanguis sulphureus fuerit, qualis esse solet sanguis melancholicorum adeò ut acidis aëreis particulis præcludatur liber aditus, tùm ipsius lateri insiguntur acida spicula quæ in interiorem substantiam adiguntur aëre superincumbente, & desuper mirum in modum elatere suo gravitante. Interim hæc acida spicula subsequitur aër, qui si vel calore, vel motu rareseat, expandetur, & expansione suâ spatium quantum? heu sexcenties capacius occupabit; sed capacius occupare non potest spatium quin distendantur vasa quibus ipse sanguis continetur: hinc igitur arteriarum ampliatio ibi tantum ubi rarefactus aër sese seu sua filamenta elaterio suo simul explicuerit. Si hoc in toto corpore possit evenire, eveniet certè in cerebro, & distentis carotidibus quid subsequetur? si quæras, attende.

Quia aër in sulphureis staminibus implicatus non se potest extendere propterea quod à superincumbente comprimitur, si pondus illud auferatur, aër inferior fiet sui juris, stamina sublevabit, cellulisque ex minimis jam amplioribus factis, jam capacioribus factis, eò majorem obtinebunt arteriæ cavitatem, quò cellularum major evaserit diametros.

Et inde delirium deducitur, nam si interim carotis dextera tumescat ex eo quod cruor hac in parte circulans & rarescens hanc ipsam carotidem solito magis inflaverit, planum est ipsam cerebri substantiam eò majus spatium occupatum iri, quò magis carotis intumuerit. At hæc ipsa cerebri substantia majus hoc spatium occupatura debet vel sursum elevari, vel deorsum crescere, vel tandem ad latera extra consuetos limites protrudi, non potest autem nec sursum extolli, nec extendi ad latera, obstat etenim ossea cassis, impedimentum potentiæ tali prorsus ineluctabile: Cogitur ergò quò minor, vel nulla fermè opponitur resistentia, confestim, & impetè vergere, deorsum descendere, ibi debitum augmentum suscipere, & eâ parte eò tantum tumesceri, quò jam ipsa carotis intumuit.

Verum quia non potest deorsum versus augeri hæc eadem substantia, quin ex templo commune sensorium angustectur, sequitur quod spiritus in angustiori loco cum contineri nequeant, eò eâ teneantur velocitate propelli, quò motus quantitate, & ipsius determinatione propulsantur; propelluntur autem directè ad oppositum, huc ergò tendere tenentur.

Quod si se citò sanguis expanderit in carotide, citò etiam tumuerit oportet cerebri substantia, & uno quasi jctu spiritus expulerit ex imporio: qui cum vivido motu pellantur in oppositum, vividè debent in fibras &

regione fitas irrumpere, eas succutere, eas vibrare. Quis ignorat ex vibratione fibrarum animam excitari, et quasi sopitam expergesceri? Nemo sanè: excusatur & succutione fibrarum duo necit, duo jungit, judicat. Sed cum nullus sit obex, quominus spiritus animam Jubente ad eos deferantur musculos qui vocis loquelæ inseruiunt in eos ita diriguntur ut actum animæ veloces enuntient. Hactenus delirium nullum: nulla in judicio discordia, discrepantia nulla, unus tantum error subesse potest, si nempe perceptionis vitio id affirmet quod nullo modo debet affirmari.

At si dum anima pro suo quo pollet in corpus imperio, ut prædictum judicium exprimat, tota versatur; carolis sinistra eandem patiatur rarefactionem, ad fibras oppositas spiritus urgere debet, quarum vibratione idæ alia suscitantur, & efformatur aliud judicium, si judicium illud suis signis manifestetur, cum jam primum non omnino fuerit expressum, unumquod duntaxat subjectum cum copulâ prolatum fuerit, sequitur quod si subjectum istius annectatur primo, tanquam attributum primi videbitur.

Et quia sunt hæc judicia in materiâ nulli non notâ, totòq. Cælo discrepant inter se attributum secundi, & subjectum primi, quorum illud de isto nequaquam prædicari potest, exurget tertium quod judicium monstrum informe horrendum ingens cui lumen ademptum, quod delirii nomine circumfertur ab omnibus. Et verò si aër in ipso sanguine alibi in bullas abeat, si in aliquo alio loco turgescat arteria, turgebit & quoque cerebri substantia, quâ semel elevatâ ex emporio spiritus adigantur oportet. Novam succussionem idæ novæ, novum judicium consequuntur. Denique hac in re si quid semel novum, nova sunt tunc temporis omnia præter modum quo nobis nova videntur, modò unius judicii verbum unum exprimitur, modò exprimitur unum verbum alterius: quæ verba si semel invicem uniantur, risum propter suam discrepantiam excitabunt.

Quod de uno aut altero judicio hactenus dictum fuit, hoc idem de pluribus dictum esto. Non etenim de pluribus quàm de uno, aut altero difficultas intricatior, potest sanguis pluribus in locis validè rarefieri, validè consequenter pluribus è locis in loca plura spiritus excurrent, & modo superius dicto ideas excitantes, judicia quoque, sit verbo venia, seriatim excitabunt, ex quibus error si multiplicetur, multiplicabitur & delirium.

Licet sanguis suâ fermentatione rareseat, non tamen indè colligendum quod febrili motu debeat agitari: nam cum omnis febris vitiosam atque constantem pulsus frequentiam essentialiter importet, nemini mirum videri debet, si nullam sibi mania conjunctam habeat cum nulla omnino pulsus frequentia designetur. In illâ sanguis nec solito celerius, nec solito tardius totum corpus itorquet, pulsus maniaci, & pulsus hominis sani quoad frequentiam minimè differunt, & si ad hunc tantum medicus attenderet, ægrotum haberet ut sanissimum, quid igitur, dicer aliquis, sanguinis fermentatio febrem essentialiter arguit? in maniâ, ut patet ex dictis, sanguis fermentatur, ergò maniam febris ex naturâ suâ comitatur vel anteit.

Si superius annotata perpendantur, soluitur argumentum, & responsum facile: omnis febris fermentationem ex se semper importat; sed non

omnis ideò fermentatio febris est, requiritur adhuc ut hanc fermentationem sequatur pulsus frequentia vitiosa nec-non & constans: quæ si absit, abest & febris. Hinc videre est supradicti majorem argumenti propositionem esse falsam, ut pote quod etiamsi quæ dicat necessaria sint, sint & adhuc alia necessaria, quæ non dicat.

Unus tantum, ut opinor, hac in re restat scrupulus amovendus, qui nimirum sanguis fermentescere possit, nec tamen vitiosâ & constanti pulsus frequentia laborare; sed non est quod moremur diutius. Non hic nodus gordianus est, cujus solutionis causâ eludatur oporteat oraculum quod non posset adimpleri.

Sanguis rarefscens majus, uti jam annuimus, spatium occupat, capaciorrem jam extendit diametrum arteriarum, quæ aërem sese multum expandentem intra sulphura protensa coercent. In omnem sensum liquidorum instar agitur sanguis ipse liquidus; nec ulla videtur laudanda ratio, cur huic adscribatur illa pulsus frequentia, quæ meâ quidem sententia prorsus aliam causam agnoscit.

Namquæ ut fatear id quod res est, vel veriùs quod mihi res esse videtur, sola spirituum penuria hanc illam pulsus frequentiam inducit. Quod sic, ni fallor, evinci potest. Micant frequenter, vel infrequenter arteriæ, quia cor frequenter, vel infrequenter contrahitur, frequenter autem contrahitur cor, quia ipsius thalami non fiunt capaciores, quæ minor capacitas minorem etiam spirituum copiam attestatur, quibus validè cor possit contrahi, quis neget etenim res aliter habitum iri, si copiosiores spiritus intra spirales cordis fibras protrusi fortiter cordis ipsius conum sursum attollerent, antequam tota vincatur resistentia, longius desideratur intervallum: nec enim tam citò tam generosi milites debellantur; ast si pauci tantum tanto succedant impares oneri, brevi conclamatum est, à fortiori stat victoria & spiritus citò devincuntur, spirales etenim fibras deorsum altrahit cordis ipsius pondus, & sanguis desuper per auriculas irruens, conum ipsum cogit inferius ejusdem thalamos mox mox completurus.

Sed unde tam pauci spiritus? tantæ penuriæ quæ causa? quæ ratio? fermentatio valida cui febris natales debet, partes sanguinis huc & illuc turbinatim & vorticosè secum abripit, abreptæ velociter partes recrementitiæ colis offeruntur, & quia non est secernendi spatium, auferuntur è colis, & intra massam iterum atquæ iterum simul invicem confusæ per totum corpus devoluntur, pauci interim, iterum dico, pauci philtrantur spiritus, & secreti tantum corporis sunt robur & vires, num debet igitur hoc languescere, si illi deficient.

Et ne dicas hoc à me gratis afferri: ad modum attende quo febris ardor attemperatur, mediana tunditur, saphena secatur, aperitur jugularis, nec semel tantum, sed semel bis & iterum, prout febris exigit & ægri res. Quid indè? quid? extracta foras larga sanguinis copia subsident venæ parietes, in quos cum sæpè sæpius collidat sanguis subsequens, de suo tantum deperdit motu, quantum collapsis venæ tunicis communicat, communicat autem multum, multum igitur deperdit.

Si verò motus sanguinis aliquatenus deperdatur & lentius àbeat, consequens est ut partes sanguinis quæ eodem motu feruntur, lentius quoque devoluantur, & hinc illa major recrementorum secretio repetenda; hinc uberior spirituum copia: hinc copiosiores è cerebello in spirales, annulares, & cæteras cordis fibras, uno verbo in ipsum cordis musculum illorum influxus.

Quid mirum posthac; si majorem vim exerentes, majorem etiam contractionem efficiant, quod in mania luculenter demonstratur, præ sua copia spiritus exundant in emporio, confestim in omne corpus nervorum canaliculis distribuuntur: cor ipsum quàm maximè turget, & pro suâ turgescentiâ validos cum nisus edat, validè quoque contrahitur.

Omnes res non naturales possunt hunc affectum invchere, si ad illum ex temperamento sit quædam dispositio; nam aër calidior, quia crassitiem hanc sanguinis conciliat, huic etiam morbo symbolum suum confert. Si aër: hoc & potus liquorum ardentium, hoc motus nimius, vigiliæ pertinaciores idem præstabunt; quod & somnus, & quies, & animi pathemata, licet modo diverso, tamen efficient.

Ob faciliorem & validiorem fibrarum emporij succutionem, furore quandoque maniaci rapiuntur, & in obvios quosque irruunt: quod ex solâ sanguinis rarefactione deducere non operosum audacia, pulsus magnus & validus huic etiam rarefactioni suos natales debet, & ob prædictam causam frigus patiuntur, vigilant incolumes, oculorum splendore laborant, & aurium tinnitu, & modo digitis vel pede quasi ad numerum gesticulantur, modo verò quasi commoti fortiter sibimetipsis aures obstruunt & territi vitant vel hominum aspectus.

Tot & tanta miraris in uno maniaco symptomata, pluribus tamen quasi totidem satellitibus comitatur, aliquando spasmo riget, motibus convulsivis agitur, & famem quàm diutissimè protrahit, obscenè se gerit & loquitur, quot non adderentur si omnia non pigeret recensere! sed quia omnia hæc à sanguinis rarefactione tanquàm à fonte scaturiunt.

ERGO mania à sanguinis rarefcentiâ.

DISPUTATURI.

PROFESSORES REGII.

R. D. Franciscus Chicoyneau *Cancellarius & Judex.*

R. D. Joannes Bezac.

R. D. Antonius Deidier.

R. D. Joannes Chastelain *Decanus.*

R. D. Petrus Chirac.

R. D. Petrus Rideux.

Doctores Aggregati.

R. D. Henricus Haguenot.

R. D. Joannes Henricus Haguenot
Patris Coadjutor.

Doctores Ordinarii.

M. Eustachius Marcot.

M. Bartholomæus Pascal.

M. Antonius Fizes.

